

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Rebus Gestis Beati Aloysii Gonzagæ E Societate Iesv

Marchetti, Annibale

Florentiæ, 1687

Capvt XVIII. Castilionensium dolor de Alo[y]sij discessu, eiusque abdicatio Mantuæ stipulata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43962

*Castilionensium dolor de Alosij discessu ,
eiusque abdicatio Mantuæ stipulata .*

Ixdum Aloysius veniam tot precibus expetitam exoraverat, cū statim rei fama in vulgus emanans oppidanorum omnium animos gravi mærore complevit, quem etiam cōplures haud obscure fufis lacrymis significarunt. Toto eo tempore, quo Castilione adhuc substitit, si quādo per vias illi incedere contingeret, undique ad eum ex cunctis ædibus omnis Ordinis ætatifque homines effundebantur, quò illum viserent, ac salute impertirent: prætereuntem verò non modo omni honoris, ac benevolentia significatione, verum etiam copioso fletu prosequabantur, sic ut etiam sanctum Adolescentem mutuas dare lacrymas vel inuitum cogere. Summis univèrsi laudibus ad Cælum, velut inde planè delapsum, efferebant: iactabantque palàm, eum sibi a Numine duntaxat ostensum, nec ultra permiffum, ut suorum criminum, quibus tam ingenti bono privati commeruerant,

Alo: mutuas dare lacrymas cogitur.

admonerentur . Nonnulli , quibuscum maior illi familiaritas intercesserat, fidenter ex eo quaritabant , quid ita populos usque adeo sui obseruantes, cupido/que, cum maximè ut insignia iuraque imperij capefferet , expectarent , tunc euestigiò desereret . Quibus Aloysius, alia imperia , alias coronas mente sese agitare ait: quarum collatione coronæ, clamidesque nostræ comitorum vestimenta essent , paulò fortasse, ferius , sed fortasse etiam ocius , quàm comici soleant , exuenda . Non perdere imperij iura, sed perpetuare , finesque in inmensum, æternumque proferre , seu potius auferre , in animo esse . Idem etiam ipsos dare operam oportere , ne fluxæ , fucatæque iucunditatis amore solidam, ac sempiternam felicitatem perditum irent .

Miro desiderio tenebatur , relictâ quamprimum patriâ , ad Societatem conuolandi: verum aliquot amplius dies ibi subsistere compulsus est, tum uti Matrem ex agro Taurino, ubi tunc versabatur , brevi reducem expectaret ; tum etiam ut ad exitum abdicationis stipulatio perduceretur: cui nimirum Cæsar propinquos omnes è familiâ Gonzagâ, quibus ea hereditas obuenire aliquando posset , adesse iusserat . Quia tamen horum plerique sedes suas , ac domici-

lia

lia Mantuæ obtinebant; nè illis Ferdinandus incommodaret, in eam urbem, licet adhuc pedibus æger, sese conferre maluit, suoque unius ceterorum incommoda redimere. Itaque cum ambo a rebus omnibus, quæ itineri usui essent, parati iam in rhedâ federēt; isset que per oppidum, Aloysium Principem conscendisse amplius non reversurum; statim oppidani omnes iterum ad eum accurrere, rhedæ confertim affundi, cum domesticis plorantibus miscere lacrymas, mutuâque prædicatione cedere. Mox proximis a discessu diebus aliud nihil in ore omnium versabatur, præter eximiam sui Principis sanctitatem, summamque in omni genere laudis præstantiam: nec defuere qui futuros honores præsentis cum dignitate commēsi, illum in sanctorum numerum solemni ritu olim relatum iri, haud dubitanter vaticinarentur.

Postquam Mantuam aduenit, unum, & alterum mensem ibi morari necesse habuit: quo tempore ita assiduus cum nostris erat, ut maximam dierum partem vel cum Patribus multiplici sermone traheret, vel in eorum Templo consueta pietatis officia obiret. Cum autē totâ urbe brevi increbuisset, quò aduentus ille spectaret; primò summa rerum æternarum in-

Mantuam
contendit
magno sui
desiderio
Populari-
bus reli-
cto.

scios admiratio cepit, quod tam secundam florentemque Fortunam votis omnibus a ceteris accersitam tantâ constantiâ repudiaret: idque vernante adolescentiæ flore, cui pronius Fortuna indulget, & largitur effusius: mox veneratio successit, visendique, atque alloquendi cupiditas, ut sanctis, quos de Divinis rebus habebat, sermonibus, ad pietatis amorem incenderentur: quod sibi usuenire, cum illum alloquerentur, multi passim iactabant. Porrò tam diuturnæ apud Mantuanam Urbem commorationis illud in causâ fuit, quod cum Ferdinandus a nostri Collegij Rectore didicisset, nefas esse cuiquam ex nostris in reditus, aut pensiones ullas ius atque arbitrium habere; expunctam voluit a tabulis abdicationis particulam illam, ubi quadringentorum aureorum in singulos annos vectigal, sicut antea memoravimus, ei constitueretur. Verùm cum tabulæ eâ conditione appositâ Cæsaris autoritate cōscriptæ essent; meritò nonnulli ex peritioribus caussidicis dubitarunt, an illâ sublatâ omnis tabularum firmitas, ac robur corrueret. Igitur ea dum res in utramque partem disputatur, permultum temporis abiit, cui finem tandem cum Patris tenacitas, tum æqualis Filij largitas, collatâ veluti operâ, imposuerunt. Siquidem

Aloy-

Mantuanæ
commora-
tionis cau-
sa.

Aloysius Ferdinando iura omnia in suas utilitates trahenti, ultro litteras confici, quâcumque adiunctâ cautione, permisit. Hæ verò litteræ dum publicè in frequenti cognatorum Principum coronâ recitantur, toto tempore, quod nequaquam exiguum fuit, lacrymis Ferdinandus, lætitiâ non minori Aloysius perfundebatur: sic ut Prosper Gonzaga vir amplissimus, qui tunc interfuit, negaverit, se unquam illum hilariori animo, vultuque vidisse: tametsi paulò ante, quàm id negotij transfigeretur, non defuere qui partim serijs, partim iocosis verbis, labefactandæ pietati sæpè aptioribus, stimulos ei ad retinendum imperium subderent, atque a decretâ abdicatione revocare, pro viribus conarentur.

Stipulatione tamen nihilò segniùs peractâ, Aloysius sese in cubiculum recepit: ibique ingenua subsidens dignas Æterno Numini grates persolvit; quòd se tandem, diruptis catenis illis, quæ specioso torquis vocabulo Principes captivos habent, in suorum filiorum libertatem aliquando asseruerit: eamque gratiarum actionem ampliùs integram horam extraxit. Illud verò in hâc re, quod admirationis non parum habet, perpendere unumquemque velim, haud sine Providentiæ singulari consilio factum, ut
Fer-

Dû littere
abdicationis recitatur lacrymis Ferd. gaudio Aloys. perfunditur.

Grates Deo per integrâ horâ persolvit.

Divin^s Provid. in Patre obdurando

Ferdinandus Parens erga ceteros plus nimio effusus, aduersus filium hoc in loco tantâ tenacitate obriguerit, ut propè nudum domo dimiserit. Licet enim facilis ceteroqui, ac planè cereus in liberos esset, obduratum tamen Divina Providentia maluit (subducto suæ gratiæ, & caritatis ardore, quo nimirum pacto cera ipsa subtracto igne duratur) ut nulla Adolescentem ad antiquum profanumque vivendi morem domestica illecebra revocaret. Optimum siquidem censetur belli consilium, militibus in aciem prodeuntibus equos, & currus ad fugam adimere: quin & milite armato vias atq; tergo intercludere, qui fugientes districtis gladijs excipiat: quò scilicet nullum in fugâ salutis præsidium, sed totum in virtute, armisque positum conspiciat maiore vi, atque impetu in hostes incumbant, irruantque. Ita cum Aloysio peractum, cui spes, atque illicium reverſionis paternâ illâ rusticitate ademptum magno ad initam pugnam conficiendam incitamento fuit.

Interea sibi faciendam nemine conscio locaverat Adolescens atram nostrorum in morem, talaremque tunicam, eaque tunc producta a certo nostri Ordinis homine, uti sanctè consecraretur, obtinuit: mox vestibus omnibus profanis,

Cordis obduratio in scripturis ut fieri a Deo possit

fanis, ne indusio quidem relicto, positus, sacra sibi vestimenta induit: eoque cultu cœnaculum ingressus, ubi memorati Principes ad conuiuïu conuenerant, omnium in se oculos primò, deinde lacrymas evocavit: Ferdinandi præsertim Parentis, qui per omne conuiuïj tempus, nunquam sibi, ut maximè vellet, temperare valuit, quo minùs ubertim lacrymaretur. Vnus ex omnibus Aloysius gaudium, & lætitiã agitabat: qui etiam, ubi accubuit, de magnis lædendi Numinis periculis, aulas Principum infidentibus, deque fluxarum rerum inanitate, vacuisque nominibus tantã authoritate Divino afflatus Spiritu differere cœpit; ut cõvivæ missis epulis illi auscultando vacarent. Eius verò orationis memoria consequutis etiam, serisque temporibus complurium sermonibus, ac mentibus adhuc hærebat: passimque iactabatur, Deum illam non hominem habuisse authorẽ: inde autem S. Adolescenti laudis plurimum accedebat, unde detrahi videbatur: nam collatã in Deum eius orationis authoritate, detractio par fuit summæ illi Herodianæ assentationi, quã populus Regi ad concionem dicenti acclamavit: *Dei voces, & non hominis.*

Nostro
more in-
dutus in
conuiuïu
procedit,

Magna au-
thoritate
cõuivas ad
pïetatem
hortatur.

Act. 12. 22